

Bildande av naturreservatet Nifelhem i Rättvik kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Reservatets slutliga gränser märks ut i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se *Föreskrifter*).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen fastställer härmed skötselplanen, bilaga 3, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Nifelhem
Kommun	Rättvik
Län	Dalarna
NVR id	2048118
Lägesbeskrivning	Naturreservatet ligger 2,8 mil norr om Furudal i Ore socken
Huvudsaklig karaktär	Lövrik, brandpräglad tallskog
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län
Fastigheter	Östanvik 247:1
Rättigheter	-
Areal	Total areal: 413,8 ha Landareal: 376 ha Produktiv skogsmark: 341,4 ha

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar, som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt,
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall alternativt utförs andra störningsåtgärder som efterliknar effekterna av brand,
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skäl för beslut

Nifelhem består av en äldre brandpräglad tallskog med inslag av barrblandskog och lövträd samt vatten och våtmarker. Skogen har formats av upprepade skogsbränder med tydliga spår som ex. brandskadade levande träd, brandstubbar, stavatallskog och skog av lövbrännekaraktär. Tallskogen ger ett ljust intryck med träd i olika generationer, där skogsbrandens betydelse för skogens karaktär med all tydlighet framgår.

Huvuddelen av området äger den naturliga skogens artsammansättning och ekologiska funktion. Området är variationsrikt både vad gäller trädens dimensioner och bitvis också trädslagsblandning. Det finns ställvis mycket död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Sammantaget ger detta goda förutsättningar för stor artrikedom, både bland växter och djur.

I området finns skyddsvärda arter såsom kolflarnlav *Carbonicola anthracophila*, varglav *Letharia vulpina*, lunglav *Lobaria pulmonaria*, skrovlig taggsvamp *Sarcodon scabrosus*, knärot *Goodyera repens* och tallbarksvartbagge *Corticeus fraxini*.

För att områdets naturvärden ska bevaras måste det undantas från skogsbruk samt skyddas mot aktiviteter som kan förändra mark- eller vattenförhållanden och därmed påverka den biologiska mångfalden eller andra naturvärden som motiverat bildandet av naturreservatet. Områdets naturvärden är också i behov av skötsel genom naturvårdsbränning för att skogens brandpräglade kvalitéer ska behållas och utvecklas, vilka utgör själva kärnan av områdets naturvärden.

Föreskrifter

För att säkerställa syftet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägaren och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle, med följande undantag:
 - befintliga sikt- och skjutgator får underhållsröjas. Befintliga pass finns markerade i beslutskartan,
3. gödsla, återföra aska i gödningssyfte eller använda bekämpningsmedel,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning, med följande undantag:
 - enklare konstruktion av naturmaterial får uppföras vid jaktpass,
5. plantera in, så eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
6. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark, med följande undantag:
 - uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin är tillåtet med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation,
 - för tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen,
7. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka eller samla djur till vissa platser, med följande undantag:
 - saltsten får sättas upp,
 - den urtagna räntan från älg, rådjur och andra jaktbara arter får lämnas,
 - småfåglar får utfodras,
8. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om markägare och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatet, uppsättning av informationstavlor samt andra anläggningar för friluftslivets behov,
2. skötsel och restaurering genom naturvårdsbränning, frihuggning av lövträd, plockhuggning, ringbarkning och röjning av gran, tillskapande av död ved, framtagning av sandblottor samt stängsling inom område som framgår av föreskriftskartan, bilaga 2,
3. åtgärder i syfte att motverka skador som orsakas av invasiva arter,
4. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och naturreservatets syfte.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken

C-föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt då de inte nyttjar sin rätt att bruka marken.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - mindre, löst liggande grenar och kvistar får insamlas i syfte att göra upp eld,
2. framföra motordrivet fordon i terrängen, gäller både barmark och snötäckt mark.

Slutligen är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (t.ex. insekter),
4. genomföra eller bedriva tävlingar, lägerverksamhet och andra större eller återkommande organiserade arrangemang.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § ska gälla omedelbart även om de överklagas. De träder i kraft vid datum som framgår i länets författningssamling, ett dokument som trycks i anslutning till det att beslutet är fattat.

Generella undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de insatser som behövs för naturreservatets vård och skötsel, och som framgår av föreskrifterna under B. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för normalt underhåll av de vägar som syns på föreskriftskartan (bilaga 2).

Med normalt underhåll avses åtgärder i enlighet med beskrivningen i bilaga 4.

Förtydliganden av föreskrifter

I föreskrift A6 regleras terrängkörning. Angående undantaget från föreskriften som handlar om uttransport av vilt ska begreppet ”skador” inte tolkas lika strikt som ”märken”. Terrängkörning får aldrig medföra att hydrologiska förhållanden eller vattenkvalitet förändras.

I föreskrift A8 förbjuds korttidsjakt. Med korttidsjakt avses dagkort och andra avtal kortare än ett år. Jaktgäster accepteras endast om de medföljer nyttjanderättsinnehavare – dvs. de ska bedriva jakt tillsammans.

I föreskrift C3 förbjuds att utan Länsstyrelsens tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Matsvamp och bär får plockas i naturreservatet.

Dispens

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade föreskrifter.

Beskrivning av området

Natur- och friluftsvärden

Reservatet utgörs av en lövrik tallnurskog i en kuperad och blockrik terräng. Avverkningar och brand under andra halvan av 1800-talet utgör den främsta orsaken till skogens struktur, utseende och ålder idag. Tallskogen med inslag av grov vårtbjörk och asp har naturligt öppnare partier i anslutning till blockhav och myrar. I svackor växer gran med inslag av gammal sälg. I reservatet finns några områden som har lövbrännekaraktär i sent successionsstadie med asp och björk samt rikligt med död ved. Tallskogen ger ett ljust intryck med träd i olika generationer men delar av tallskogen utgörs av så kallad stavatallskog där beståndet är tätt med många tallar som dör vilket ger död ved i olika nedbrytningsstadier. I reservatet hittas också brandstubbar och tallar med brandljud som ytterligare bevis på brandens framfart i landskapet. Markens näringsstatus varierar och ger intryck av en olikåldrig skog, men större delen är förmodligen en föryngring efter branden i området 1888.

Området tros inte vara välbesökt då det ligger långt från tätort och har oländig terräng. Området saknar markerade leder och anläggningar för friluftslivet.

I området finns en eldpallkoja som uppkommit och använts av skogshuggare som utfört skogsåtgärder efter en skogsbrand i slutet av 1800-talet. I nordöstra delen av reservatet finns spår av en husgrund vilket är rester av en mycket gammal lada som använts vid myrslätter. I södra delen, vid Mellanslogsmyren, finns spår efter hässjor vilket indikerar att området brukats som utmark, slättermark och/eller jaktmark.

Planeringsbakgrund

Området ingår inte i något område av riksintresse.

I kommunens översiktsplan är området inte utpekad med hänsyn till något specifikt ändamål annat än naturvård. Området omfattas inte av områdesbestämmelser eller detaljplaner (Rättviks kommun, 2019). Enligt vindbruksplanen och översiktsplanen är området inte inom utpekad vindbruksområde (Rättviks kommun, 2011 & 2019). Området angränsar till Ejhedens ekopark (Rättviks kommun, 2011).

En nyckelbiotop samt del av en annan nyckelbiotop finns i området, båda utgörs av barrnurskog och är registrerade av Bergvik Skog AB. Angränsande till blivande reservatet är ytterligare två nyckelbiotoper, vilka ingår i Ejhedens ekopark.

Området är inom, det av Länsstyrelsen utpekad, Gåsbergets skogliga värdestrakt.

Ett permanent skydd av Nifelhems naturreservat medför ett bidrag till uppfyllande av miljömålen *Levande skogar*, *Myllrande vårmarker*, *Ett rikt växt- och djurliv* och *Levande sjöar och vattendrag*.

Den pågående markanvändningen är skogsbruk.

Ärendets handläggning

I samband med en rikstäckande inventering av urskog 2003 uppmärksammades områdets höga naturvärden. 2005 gjordes en mer omfattande inventering i området då det övervägdes som naturreservat. Delar av området ingick också i Länsstyrelsens våtmarksinventering 1982.

Diskussioner mellan Länsstyrelsen och markägaren, Bergvik Skog AB, om områdets skydd fördes och området föreslogs för reservatsbildning samt för ESAB-uppgörelsen 2010–2014 där markbyte skedde mellan Bergvik Skog AB och Sveaskog. Området kom dock inte med i denna uppgörelse då många andra objekt istället prioriterades av markägaren. Arbete i samband med ESAB förberedde dock parterna för att genomföra en ny uppgörelse när medel fanns tillgängliga.

Fastigheten värderades under 2016 samt uppdaterades under 2017 med efterföljande förhandling mellan parterna. Den 22 november 2017 skrevs avtal mellan Bergvik Skog AB och Länsstyrelsen om intrångsersättning för området med syftet att det skulle bli naturreservat. Då var jakten enligt avtal NV-07972-17 upplåten till Stora Enso Skog AB men Bergviks mark har vid detta beslut övertagits av Stora Enso som därmed har jakträtten.

Förslag till beslut och skötselplan remitterades hösten 2019.

Rättviks kommun har inget att erinra mot bildandet av Nifelhems naturreservat eller skötsel föreskrifterna för detta, såvida det inte negativt påverkar planerade och/eller kommande vindkraftsparkar i området.

Sveriges geologiska undersökning avstår från att yttra sig.

Skogsstyrelsen hade inget att erinra.

Svenska jägareförbundet har framfört synpunkter gällande förbud mot utfodring av djur, fångst med fälla samt upplåtande av korttidsjakt. Svenska jägareförbundet anser att restriktionerna går längre än vad som krävs för att uppnå syftet med reservatet och att dessa föreskrifter ska tas bort. Förbudet om fångst med fälla anser svenska jägareförbundet inte är nödvändigt för att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt svenska jägareförbundet kommer fällfångst inte att hindra bevarandet av värdefulla naturmiljöer eller minska upplevelsen av ett orört område, särskilt när område inte tros vara välbesökt. Svenska jägareförbundet anser att utfodring av djur är en åtgärd som krävs av jakträttsinnehavaren och markägaren för att skydda viltstammen samt att detta inte kan regleras i reservatets föreskrifter för att det skulle strida mot grundlagens regler om normgivningsmakten. Svenska jägareförbundet anser inte att det finns någon rimlig motivering till att förbjuda korttidsjakt eftersom att jakt skall enligt jaktlagen bedrivas så att människor och egendom inte utsätts för fara. Jaktutövare behöver även ha kunskap om gällande regelverk samt dem villkor som gäller där jakten bedrivs, oavsett om det är innanför eller utanför ett naturreservat. Svenska jägareförbundet anser att jakt är friluftsliv och att förbudet därmed strider mot naturreservatets syfte ”Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv”. Svenska jägareförbundet menar även att alla som vistas inom naturreservatet måste vara medvetna om naturreservatets föreskrifter och med Länsstyrelsens motivering skulle då även friluftsliv förbjudas.

Ellevio AB har framfört synpunkter om att naturreservatet inte får inskränka i deras rättigheter att uppföra 145 kV kraftledning enligt koncession samt utföra underhåll på denna anläggning. Ellevio har dock konstaterat att naturreservatet är utanför ledningskoncessionen och har därmed inga invändningar mot det planerade naturreservatet.

Motivering

Ett mark- eller vattenområde får av Länsstyrelsen eller kommunen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa, eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat, se 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Det föreslagna området har mycket höga naturvärden. Den brandpåverkade skogen visar tydliga spår som ex. brandskadade levande träd, brandstubbar, stavatallskog och skog av lövbrännekaraktär. Detta har resulterat i en variation av strukturer (bl.a. död ved i olika nedbrytningsstadier) vilket innebär goda förutsättningar för en biologisk mångfald i området. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat. Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

För att skydda och sköta områdets natur- och friluftsvärden fattar Länsstyrelsen beslut om föreskrifter och fastställer en skötselplan. Föreskrifterna behövs för att naturreservatet ska uppnå sitt syfte att bevara områdets naturvärden för framtiden. För de gällande föreskrifterna finns ett antal undantag som främst syftar till att tillgodose jaktintresset eller allmänna intressen som räddningsinsatser och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer att dessa undantag inte kommer påverka områdets naturvärden i en sådan omfattning att syftet med naturreservatet åsidosätts.

Skogsbrand har haft en roll i områdets utveckling och påverkat områdets struktur och sammansättning. För att bibehålla naturvärden knutna till brand avser Länsstyrelsen att utföra naturvårdsbränning i området enligt föreskriftskartan, bilaga 2, samt enligt beskrivning i skötsel- och bevarandeplanen, bilaga 3. Områden som inte är inom område för naturvårdsbränning lämnas, i huvudsak, för fri utveckling. Där naturvårdsbränning inte är lämpligt samt för bevarande av arter med åtgärdsprogram, som noterats i området, kan andra skötselåtgärder vara nödvändiga ex. friställning av lövträd samt plockhuggning, utglesning och ringbarkning av gran.

Enligt Rättvik kommuns översiktsplan och vindbruksplan så ligger det planerade naturreservatet utanför planerade områden för vindkraft. Länsstyrelsen anser därför att det blivande naturreservatet inte kommer att påverka planerade och/eller kommande vindkraftsparker negativt.

Angående Jägareförbundets resonemang om att reservatsföreskrifter inte kan reglera sådant som regleras av andra ordningar bedömer Länsstyrelsen som felaktigt. Även sådant som är grundlagsskyddat, t.ex. äganderätten, kan inskränkas med reservatsföreskrifter vilket tydligt framgår av förarbetena till miljöbalken samt av 7 kap. 5 §. Förbudet mot korttidsjakt motiverar Länsstyrelsen med att jaktutövarna ska ha en god kunskap om områdets naturvärden, skyddsbehov och vilka föreskrifter som gäller. Jakt är en aktivitet som medför vissa särskilda risker för att naturvärden i området skadas där den utförs, exempelvis genom störningar av andra djurarter än de som jagas. Dessa risker minimeras när jägare har god lokalkännedom. Resonemanget att jakten ryms inom friluftssyftet för naturreservatet är inte korrekt, då jakt bedrivs med stöd av

äganderätten och inte utövas under allemansrätten. Jakt ryms därmed inte inom begreppet friluftsliv som kan beaktas i reservatssammanhang enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Länsstyrelsens tillmötesgående synpunkterna om fällfångst och tillåter jakt med fälla då reservatet inte tros bli välbesökt.

Länsstyrelsen har bemött inkomna yttranden och synpunkter och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § i miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Uppsättning av saltsten och utfodring av småfågel tillåts, då dessa åtgärder är begränsade och inte bedöms påverka områdets naturvärden eller upplevelsevärden negativt.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken samt den kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Genom bildandet av naturreservatet gör Länsstyrelsen bedömningen att ett antal ekosystemtjänster påverkas. Skyddandet av Nifelhem från skogsbruk och andra åtgärder ökar exempelvis möjligheterna för området att utgöra ett mål för friluftsliv och turism; att påverka det lokala mikroklimatet gynnsamt samt att reglera vattenflöden och rena vatten. Naturreservatets bildande har också negativa följder för några ekosystemtjänster, t.ex. möjligheten för området att leverera virke och andra råmaterial.

Av ovan redovisade skäl anser Länsstyrelsen att Nifelhem ska avsättas som naturreservat.

Upplysningar

Vissa verksamheter och åtgärder omfattas av dispens eller tillståndskrav med stöd av föreskrifter som fattas i detta beslut enligt 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken.

Länsstyrelsen vill påminna om att vissa verksamheter och åtgärder m.m. utöver aktuella föreskrifter *även* kan omfattas av andra bestämmelser i miljöbalken eller i annan lagstiftning.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog gäller ej inom naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällen och stormskadad skog ska lämnas orörda.

Uppkommer insektsskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom naturreservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

Vid exempelvis spontant uppkommen skogsbrand har markägaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Se 3 kap. 9 § lagen om skydd mot olyckor (2003:778).

All verksamhet som kan komma att "väsentligt ändra naturmiljön", och inte är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt andra bestämmelser i miljöbalken, är samrådspliktig enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Kungörelse

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken ska kungöras i länets författningssamling. Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 5.

Detta beslut har fattats av landshövding Ylva Thörn. I den slutliga handläggningen deltog även jurist Daniel Eriksson, planhandläggare Joakim Olsson Syväluoma, arkeolog Erika Räf, miljöhandläggare Håkan Danielsson, enhetschef Jemt Anna Eriksson och naturvårdshandläggare Chanette Viklander, den sistnämnda föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

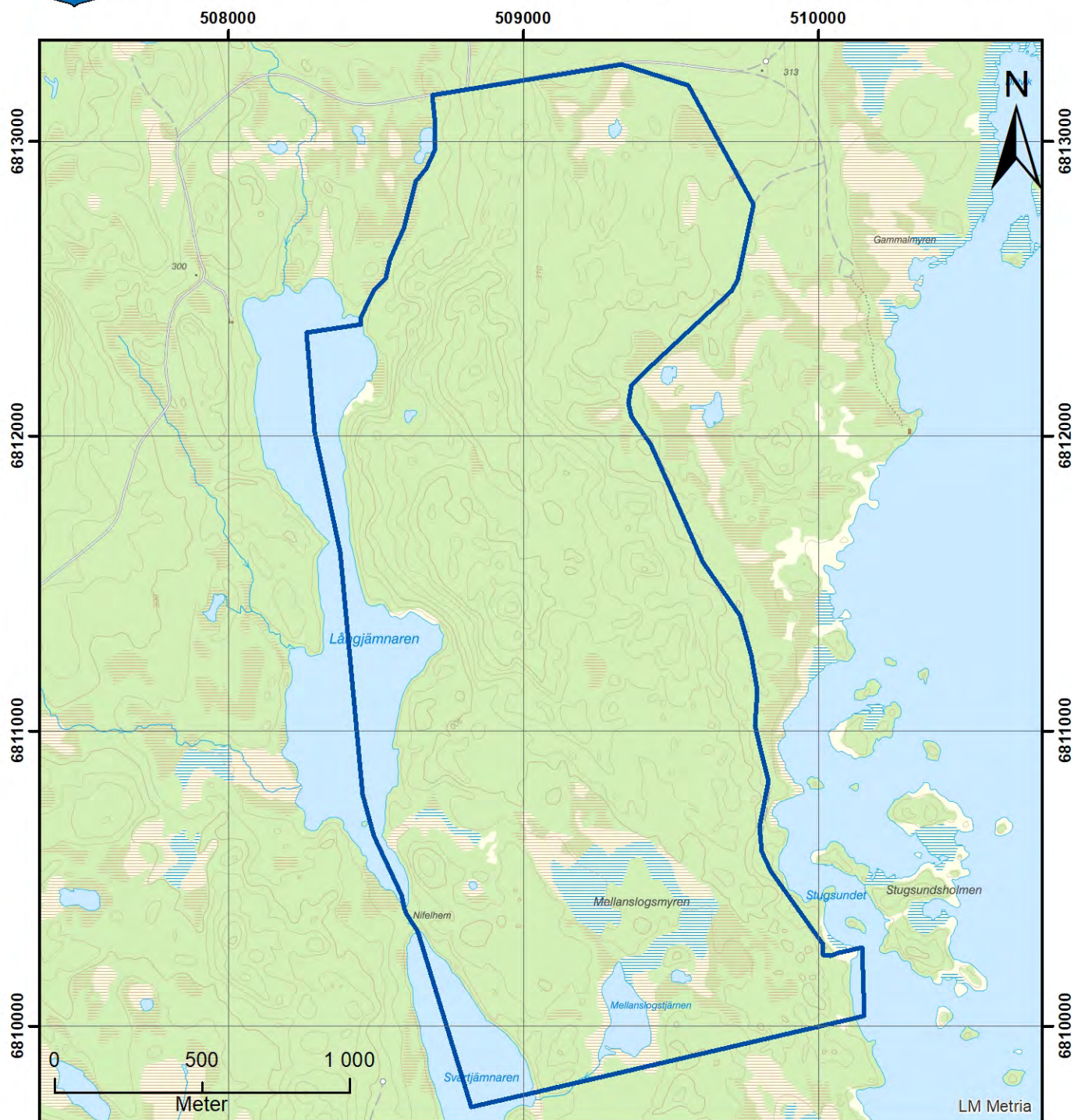
Bilagor

Bilaga 1	Beslutskarta med översiktskarta
Bilaga 2	Föreskriftskarta
Bilaga 3	Skötselplan
Bilaga 4	Generellt undantag för väghållning
Bilaga 5	Överklagningsinformation

För information om hur Länsstyrelsen i Dalarnas län hanterar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Beslutscharta naturreservatet Nifelhem

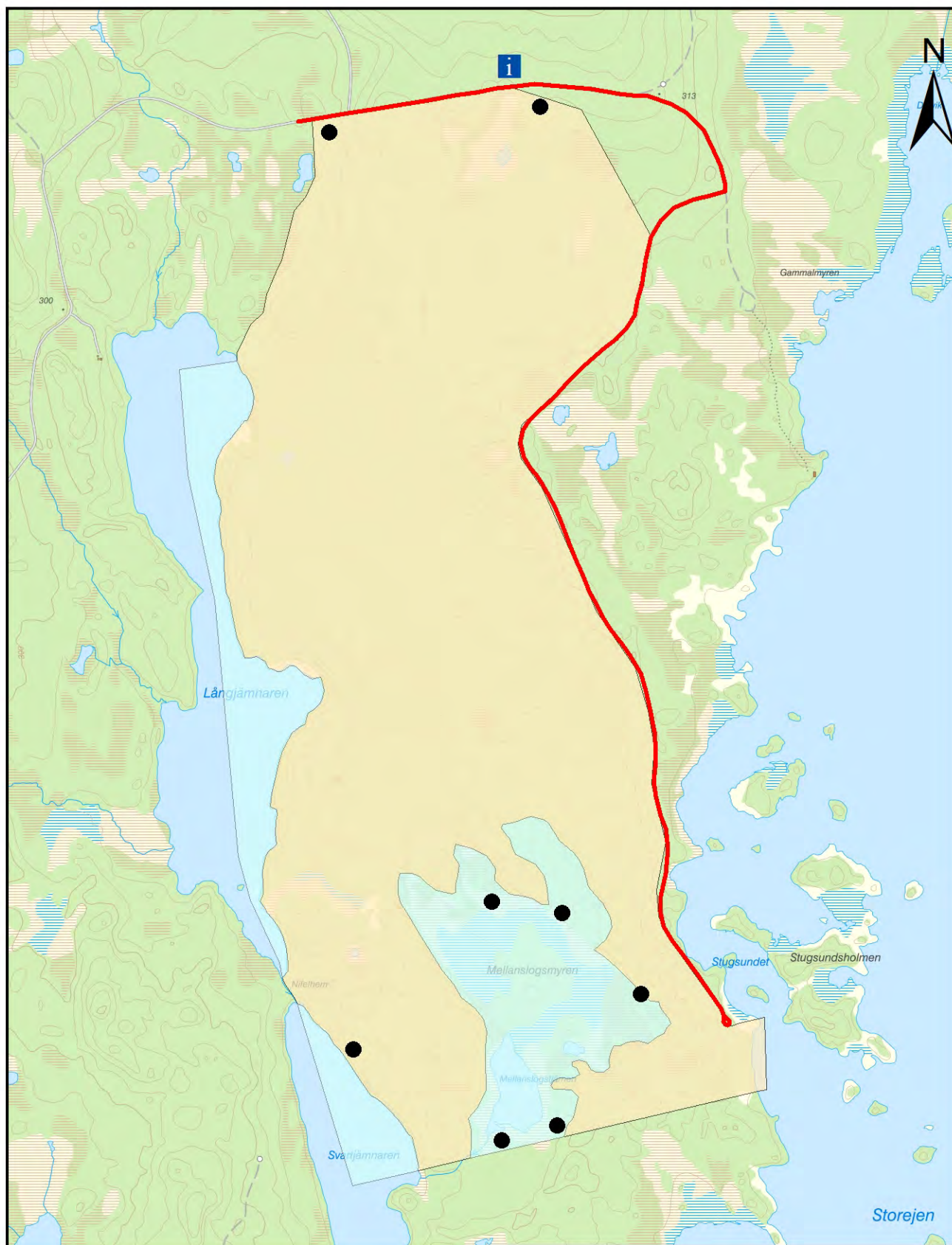
Översiktskarta

Teckenförklaring

- Nifelhems naturreservat
- Utsträckning av beslutscharta

Föreskriftskarta naturreservatet Nifelhem

Teckenförklaring

— Väg	Föreskriftsområden
● Jaktpass	Fri utveckling
i Information	Naturvårdsbränning och övriga åtgärder enligt B2

Skötselplan för naturreservatet Nifelhem

Foto: Sebastian Kirppu.

Innehåll

Administrativa data	3
Beskrivning av området	3
Geovetenskap	4
Biologi	4
Värdefulla arter	6
Kulturhistoria	7
Jakt, fiske och övrigt friluftsliv	7
Infrastruktur	7
Källförteckning	8
Plandel	9
Syfte med naturreservatet	9
Prioritering mellan bevarandevärden	9
Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	9
Skötselområde 1: Äldre skog, myr och vatten med fri utveckling	9
Skötselområde 2: Brandpräglad barrskog	10
Skötselområde 3: Friluftsliv och anläggningar	11
Jakt och fiske	12
Dokumentation och uppföljning	12
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	13
Bilagor	13

Beskrivningsdel

Administrativa data

Namn	Nifelhem
Kommun	Rättvik
NVR id	2048118
Markslag: (uppdelning enl. Naturvårdsverkets rapport nr 5391)	
	Tallskog 238,6 ha
	Granskog 54,0 ha
	Barrblandskog 26,2 ha
	Barrsumpskog 13,0 ha
	Lövblandad barrskog 7,9 ha
	Triviallövskog 0,4 ha
	Lövsumpskog 0,5 ha
	Ungskog och hyggen 0,6 ha
	Impediment 10,7 ha
	Våtmark 20,2 ha
	Limnogen eller saltpåverkad våtmark 2,9 ha
	Övrig öppen mark 1,4 ha
	Vatten 37,2 ha
	Totalt 413,8 ha
Rättigheter	-
Bebyggelser och anläggningar	Ett dass finns i anslutning till väg i södra delen av området
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län

Beskrivning av området

Reservatet utgörs av en lövrik tallnaturskog i en kuperad och blockrik terräng. Avverkningar och brand under andra halvan av 1800-talet utgör den främsta orsaken till skogens struktur, utseende och ålder idag. Skogen med inslag av grov vårtbjörk och asp har naturligt öppnare partier i anslutning till blockhav och myrar. I svackor växer gran med inslag av gammal sälg. I reservatet finns några områden som har lövbrännekaraktär i sena successionsstadier med asp och björk samt rikligt med död ved. Delar av tallskogen utgörs av så kallad stavatallskog där beståndet är tätt med många tallar som dör vilket ger död ved i olika nedbrytningsstadier. I reservatet hittas också brandstubbar och tallar med brandljud som ytterligare bevis på brandens framfart i landskapet. Markens näringsstatus varierar och ger intryck av en olikåldrig skog, men större delen är förmodligen en föryngring efter branden i områden år 1888 (Länsstyrelsen, 2013).

Geovetenskap

Större delen av området består av pegmatitgranit, en sur och intrusiv bergart som bildats och stelnat djupt ner i jordskorpan för ca. 1,83–1,75 miljarder år sedan. Östra delen av området består dock av en kvarts- och fältspatrik metasedimentär bergart, dvs. en sedimentär bergart som utsatts för metamorfos. I sydöstra delen av området finns också ett par diabasgångar som bildats för ca. 1 miljard år sedan.

Jordarterna i området utgörs främst av storblockig morän, där några områden är särskilt blockrika. I området hittas också några blocksänkor som skapats av tjälprocesser när block transporterats upp till ytan. Torv hittas i svackor och på höjderna är berg i dagen med endast ett tunt och osammanhängande jordskikt.

Den naturgeografiska regionen är vågig bergkullterräng.

Biologi

Vegetation och flora

Fältskiktet domineras av blåbär och bottenskiktet av mossor men där det är som mest blockrikt samt där det är torrt består bottenskiktet av lavar. I svackor där det är fuktigare består bottenskiktet främst av vitmossor och fältskiktet utgörs av ris. Där finner man även fräken, ormbunkar och örter med inslag av mossor som t. ex. mörk husmossa, vilken oftast växer på mark med rörligt markvatten. Arter som kan ses i naturreservatet är knärot *Goodyera repens*, silkesporing *Oligoporus sericeomollis*, björkeldticka *Phellinus lundellii*, talltagel *Bryoria fremontii*, skvattram *Rhododendron tomentosum* och skrovlig taggsvamp *Sarcodon scabrosus*.

Skrovlig taggsvamp är en art som ingår i ett åtgärdsprogram, en så kallad ÅGP-art. Åtgärdsprogram tas fram för att förbättra artens hotstatus och fortlevnad. Skrovlig taggsvamp ingår i åtgärdsprogrammet för fjälltaggsvampar där åtgärder som kunskapsinsamling, spridning av information, forskning och empiriska studier och/eller skötsel ingår. Skötselåtgärder kan vara att återställa hydrologin eller genom störningar (ex. bränning, skogsbete) reducera vegetationsmattor och blotta mineraljord (Naturvårdsverket, 2006).

Skogstillstånd

Skogen i området utgörs av barrskog, ofta skiktad och med varierat inslag av löv, främst björk men även asp och sälg. Skogen domineras av tall som självföryngrats för ca. 135–155 år sedan men i svackorna växer gran. Avverkningar och brand under andra halvan av 1800-talet utgör den främsta orsaken till skogens struktur, utseende och ålder idag. Efter branden har plockhuggning och dimensionsavverkning skett vilket syns av toppar och grova, halvmeterhöga stubbarna som lämnats för över 100 år sedan. Efter denna period har större delen av skogen fått stå orörd med undantag för några platser där gallring skett för ca. 30–40 år sedan.

Det är rikligt med död ved i bl.a. norra delen och inkluderar då också brandstubbar och torrakor. Dessutom är tallens självgallring påtaglig med mängder av lågor på backen. Rikligt med död ved i olika nedbrytningsstadier och former finner man också i de centrala delarna i väster.

I reservatet finns några områden som har lövbrännekaraktär i sena successionsstadier med asp och björk samt rikligt med död ved, dock börjar nu lövet konkurreras ut av granen.

Fauna

I området har flera insekter noterats som är kopplade till död ved av främst tall och björk. Länsstyrelsen gjorde en inventering 2011 inom tallvärdetrakter (utpekade skogsområden dominerade av tall med höga biologiska värden) för att undersöka vilka insekter man fann knutna till tallved, med fokus främst på arter med åtgärdsprogram. Tallbarksvarvbagge *Corticeus fraxini* påträffades rikligt i alla sällprov som utfördes. Då hittades också enstaka nydöda tallar med angrepp av mindre mörghorre (Länsstyrelsen, 2012). I närområdet har även raggbock noterats.

Tallbarksvarvbagge är en art med åtgärdsprogram vilket tas fram för att förbättra artens hotstatus och fortlevnad. Åtgärdsprogrammet är aktivt och innehåller åtgärder som ska öka solexponeringen och mängden ny död ved genom naturvårdbränning som genererar naturlig föryngring eller genom friställning, utglesning och ringbarkning där bränning inte är möjligt (Naturvårdsverket, 2013).

Tjäder har observerats i området.

Limniska naturmiljöer

Under 80- och 90-talet uppvisade Lång- och Svartjämnaren relativt svaga pH-värden. Eftersom försurningen var som värst under mitten av 80-talet är troligen värdena något bättre idag. Enligt uppgifter från Ore fiskevårdsområdesförening finns abborre, gädda, lake, elritsa, mört och sik. Områdets limniska värden är dåligt undersökta och kunskapen om området är därmed begränsad.

Värdefulla arter

Tabellen nedan visar observerade rödlistade arter (Artdatabanken), signalarter och fridlysta arter.

Teckenförklaring

S = signalart enligt Skogsstyrelsen

ÅGP = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter

§ = Arten är fridlyst

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan

CR = Akut hotad

EN = Starkt hotad

VU = Sårbar

NT = Nära hotad

DD = Kunskapsbrist

Svampar

<i>Anomoporia kamtschatica</i>	vaddporing	NT	
<i>Hydnellum ferrugineum</i>	dropptaggsvamp		S
<i>Odonticum romellii</i>	nordtagging	NT	
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	NT	S
<i>Phellinus pini</i>	tallticka	NT	S
<i>Phellinus viticola</i>	vedticka		S
<i>Sarcodon scabrosus</i>	skrovlig taggsvamp	NT	S ÅGP
<i>Sidera lenis</i>	gräddporing	VU	S

Lavar

<i>Alectoria sarmentosa</i>	garnlav	NT	S
<i>Calicium parvum</i>	liten spiklav		S
<i>Carbonicola anthracophila</i>	kolflarnlav	NT	S
<i>Cladonia parasitica</i>	dvärgbägarlav	NT	S
<i>Hertelidea botryosa</i>	vedskivlav	NT	S
<i>Hypogymnia vittata</i>	skuggblåslav		S
<i>Letharia vulpina</i>	varglav	NT	S §
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT	S
<i>Lobaria scrobiculata</i>	skrovellav	NT	S
<i>Microcalicium ahlneri</i>	kortskaftad ärgspik	NT	S
<i>Nephroma bellum</i>	stuplav		S
<i>Nephroma resupinatum</i>	luddlav		S

Mossor

<i>Sphagnum wulfianum</i>	bollvitmossa		S
<i>Sphagnum quinquefarium</i>	kantvitmossa		S

Växter

<i>Goodyera repens</i>	knärot	NT	S §
------------------------	--------	----	-----

Insekter

<i>Corticeus fraxini</i>	tallbarksvartbagge	VU	ÅGP
<i>Scardia boletella</i>	jättesvampmal	NT	S
<i>Synanthedon scoliaeformis</i>	dolkstekelglasvinge		
<i>Tomicus minor</i>	mindre mörghor		S

Kulturhistoria

Reservatets namn är valt efter en tidigare bebyggelse i sydvästra delen av området. Inom fornnordisk mytologi syftar Nifelhem på *isriket i norr* men det har också använts metaforiskt för *det underjordiska dödsriket*. När bebyggelse namngavs så användes namn som tilldrog sig intresse vid den aktuella tidpunkten, det kunde vara bibliska eller utländska namn men också något kopplat till den specifika platsen. Nifelhem fick kanske sitt namn då det låg otillgängligt inne i skogen, utan vägar och i svår terräng (Berling Åselius, 2017).

I nordöstra delen av reservatet finns spår av en husgrund vilken är en rest av en mycket gammal lada som använts vid myrslåtter (Skogsstyrelsen, 2019a). I södra delen, vid Mellanslogsmyren, finns spår efter hässjor (Skogsstyrelsen, 2019b) vilket indikerar att området brukats som utmark, slåttermark och/eller jaktmark.

I området har en eldpallkoja från 1800-talet hittats. Eldpallkojan användes av skogshuggare som brukade skogen och troligen var ute och avverkade delar av skogen efter att området hade brunnit. På väggen i eldpallkojan finns namnet *Rune Jansson* och året *1858* alternativt *1888* (Länsstyrelsen, 2005). Det är troligen året 1888 eftersom det då var en omfattande skogsbrand i området. Under året 1888 brann både städer, bl.a. Umeå och Sundsvall, och en stor areal skog till följd av långvarig torka i Sverige (Lundqvist, 1986).

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Stora Enso Skog AB har jakträtten och har upplåtit den till Snottabergets jaktlag. Fisket har upplåtits och förvaltas av Ore fiskevårdsområdesförening. I området kring Ejheden förekommer turism med inriktning på jakt och fiske. Området tros inte vara välbesökt då det ligger långt från tätort och har oländig terräng.

Infrastruktur

Bergvik Skog Väst AB förvaltar vägarna i anslutning till reservatets nordliga och östliga gräns. Vägen ner till allmän väg, vid Furudal alternativt Furudal bruk, har flera väghållare däribland Sveaskog AB, föreningsförvaltning och andra enskilda vägar.

Källförteckning

Artportalen. 2019. <https://www.artportalen.se/>.

Artdatabanken. 2019. <https://www.arterdatabanken.se/>.

Berling Åselius, E. 2017. Utredare vid ortsnamnsmyndigheten vid Lantmäteriet. E-mail 2017-11-09.

Lundqvist, 1986. *Gåsberget – en skogsbiologisk inventering*. Miljövårdsenheten, Länsstyrelsen Dalarna, Falun. Rapport N 1986:4.

Länsstyrelsen. 2005. Inventeringsrapport från Storejen NV. Inventering som gjorts av Länsstyrelsen i Dalarnas län. Inventerare: Sebastian Kirppu.

Länsstyrelsen. 2012. *Hotade insekter på tallved i Dalarna*. Rapport 2012:16. Länsstyrelsen i Dalarnas län. Författare: Olof Hedgren.

Länsstyrelsen. 2013. *Raggbock, hotad skalbagge i Dalarna - Åtgärdsförslag i fyra skogslandskap*. Rapport 2013:01. Länsstyrelsen i Dalarnas län. Författare: Lars-Ove Wikars.

Naturvårdsverket. 2006. *Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar (Sárcodon)*. Rapport 5609. September 2006.

Naturvårdsverket. 2013. *Åtgärdsprogram för skalbaggar på nyligen död tall, 2014–2018*. Rapport 6599. December 2013.

Rättviks kommun. 2010. *Vindkraft i Rättviks kommun*. Tillägg till översiktsplanen, 2010-12-14. Antagen av kommunfullmäktige 2011-02-03, laga kraft 2011-03-03. Hämtat 2019-05-07.

https://www.rattvik.se/download/18.163e196f14d2c73d5184683d/1481707124656/Vindbruk_splan.pdf.

Rättviks kommun. 2019. *Översiktsplan för Rättviks kommun 2030*. Antogs av kommunfullmäktige 2019-05-23. Uppdaterad 2019-07-03. Hämtat 2019-08-14. <https://www.rattvik.se/bygga-bo-och-miljo/oversiktsplan-och-detaljplaner/oversiktsplan-for-rattviks-kommun-2030.html>

Skogsstyrelsen. 2019a. Skog och historia. Skogens pärlor. Hämtat 2019-08-19. <https://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/SkogHistoria/?objektid=3108451>

Skogsstyrelsen. 2019b. Skog och historia. Skogens pärlor. Hämtat 2019-08-19. <https://www.skogsstyrelsen.se/skogens-parlor/SkogHistoria/?objektid=1044542>

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar, som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturmiljöer samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och bevarandet av naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- skogsmark, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas fritt,
- de delar av skogsmarken som är präglade av brand brinner i lämpliga intervall alternativt utförs andra störningsåtgärder som efterliknar effekterna av brand,
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i tre skötselområden (se bilaga 1):

1. Äldre skog, myr och vatten med fri utveckling
2. Brandpräglad barrskog
3. Friluftsliv och anläggningar

Skötselområde 1: Äldre skog, myr och vatten med fri utveckling

Beskrivning

I reservatet finns en äldre barrskog, främst bestående av tall med varierande inslag av löv och gran. Hela reservatet visar mer eller mindre spår av brand. I södra delen av reservatet finns en liten sjö och en våtmark, Mellanslogsmyren. I en svacka intill våtmarken är rikare mark med ett tätt bestånd av gamla granar och flera gamla sälgar. Större delen av reservatets västra gräns går i vatten, genom Långjämnaren och Svartjämnaren samt även reservatets sydöstra hörn som inkluderar en liten del av Storejen. Hela området är blockrikt.

Bevarandemål

Området präglas av olikåldrig skog med inslag av löv. Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsgrader och att skogen är olikåldrig. Omvälvande störningar i form av t.ex. stormfällning, brand och/eller

insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling.

Slitage till följd av mänskliga aktiviteter är försumbart. Området ska ha en ostörd hydrologi.

Skötselåtgärder

Området lämnas till fri utveckling.

Skötselområde 2: Brandpräglad barrskog

Beskrivning

Hela reservatet visar mer eller mindre spår av brand men utvalda områden har större behov av brand för att skapa mer strukturer som är karaktäristiska för naturskog. Övriga områden hyser redan höga naturvärden och kommer kunna utvecklas fritt alternativt brännas i ett senare skede.

I reservatet finns en äldre barrskog, främst bestående av tall med varierande inslag av löv och gran. I västra delen har en hård brand skapat stavatallskog där beståndet är tätt med många tallar som dör vilket ger död ved i olika nedbrytningsstadier. I sydöst har tallskogen inslag av björk och undertryckta, senvuxna granar. Här syns spår av branden i form av brandstubbar och brandljud på äldre tallar. Områdets döda ved utgörs också av lämnade toppar och färskare vindfällen. I norr finns gammal tallskog med lågor, högstubbar, brandstubbar och torrakor som bitvis har stavatallkaraktär med självgallringsprocesser. I norra delen av reservatet har ÅGP-arterna skrovlig taggsvamp och tallbarksvartbagge noterats.

I skötselområde 2a finns en brandpräglad barrskog som saknar naturskogsstrukturer, främst död ved men också en skiktning i trädskiktet. I norra delen av detta bestånd är lövinslaget högre än övriga delen av reservatet.

I skötselområde 2b finns en luckig tallskog med inslag av gran i svackorna. I tallskogen finns lövinslag, främst björk och enstaka aspar, och bland granarna finns några sälgar beväxta med lunglav, skrovellav och luddlav. I södra delen av detta bestånd finns lågor i olika nedbrytningsstadier. Detta bestånd är mer varierat och har utvecklat högre naturskogskaraktär än i skötselområde 2a men skulle också gynnas av brand.

I norra delen av reservatet finns ruin av en eldpallkoja samt spår av en husgrund. Den stora mängd block som finns i reservatet kan försvåra möjligheten för naturvårdsbränning.

Bevarandemål

Områdets struktur och sammansättning är tydligt påverkat av brand och branden har en roll i områdets utveckling. Områdets gammeltallar gynnas vid brand och får möjlighet att fortleva och bli mycket gamla. Lövbrännor uppkommer efter självföryngring från närliggande bestånd med högt lövinslag. I perioder efter brand är området öppet och präglat av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter branden. I senare stadier är området mer slutet. Störningen som naturvårdsbränningen innebär möjliggör fortlevnad för skrovlig taggsvamp samt tallbarksvartbagge i området. Ruinen av

eldpallkoja och spåren av husgrund bevaras. Skrovlig taggsvamp samt tallbarksvartbagge bevaras i området.

Skötselåtgärder

Restaureringar, nyskapande

Naturvårdsbränning med en bränningsinriktning som strävar efter att åstadkomma en föryngring av tallbeståndet, skapa brandljud i klenare tallar samt i stort sett låta de gamla tallarna överleva branden.

En målsättning om att skapa en lövbränna skulle vara önskvärt. Möjligen skulle det innebära ett behov av att stängsla området för att förhindra bete innan lövträd kunnat etablera sig. Om behov finns samt om det är praktiskt genomförbart att stängsla bör undersökas och resoneras kring vid planeringen av naturvårdsbränningen.

Naturvårdsbränning som resulterar i blottad mineraljord skulle gynna ÅGP-arten skrovlig taggsvamp. Den nydöda tallveden som skapas vid bränningen gynnar ÅGP-arten tallbarksvartbagge. Planerade skötselåtgärder inom skötselområde 2 gynnar fortlevnaden av ÅGP-arterna men om ytterligare åtgärder krävs för bevarandet av arterna i området kan andra åtgärder vara nödvändiga. För skrovlig taggsvamp kan det innebära åtgärder som reducerar vegetationsmattor och blottar mineraljord. Gällande tallbarksvartbaggen kan det innebära åtgärder som ökar solexponeringen och/eller mängden ny död ved. Detta kan göras genom friställning, utglesning och ringbarkning där bränning inte är möjlig.

Naturvårdsbränningen innebär ingen skada på ruinen av eldpallkojan eller husgrunden. Särskild hänsyn tas också till naturvärden som missgynnas av brand.

Löpande skötsel

Återkommande bränning med intervall som är naturliga för trakten.

Skötselområde 3: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

Reservatet tros inte vara välbesökt p.g.a. dess avstånd till tätort samt avsaknaden av speciella utflyktsmål, anläggningar och leder. Ett dass finns dock i södra delen av området, ett tiotal meter från vägen och nära en anlagd brygga utanför reservatet. Området är oerhört blockrikt vilket gör det svårt att ta sig fram.

Bevarandemål

Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där finns på informationstavla i anslutning till området och via Länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

Utmärkning av reservatsgräns samt uppsättning av informationsskylt, förslagsvis i nordöst där besökare kan stanna och läsa skylten.

Ett nyttjanderättsavtal upprättas med den som förvaltar dasset inom reservatet.

Löpande skötsel

Information och föreskrifter för reservatet ska hållas uppdaterade på hemsida och skylt. Om medel och behov finns kan ytterligare en skylt sättas upp, förslagsvis då i södra delen av området, i anslutning till vägen där besökare kan komma via båt.

Om reservatet genererar en ökning av besökare i området bör förvaltare undersöka behovet av en anläggning för friluftslivet i reservatet.

Infartsväg och nyttjanderättsavtal för tillfart till reservatet kommer att ske i en större förhandling inom en s.k. paketuppgörelse med Stora Enso om olika nyttjanderättsavtal för tillfartsvägar och parkeringsplatser.

Jakt och fiske

Fiske och jakt inskränks ej i naturreservatet med undantag för att detaljer i jaktens utförande regleras, exempelvis passens utformning.

Dokumentation och uppföljning

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av huruvida syftet med reservatet uppnås. Uppföljning genomförs av Länsstyrelsen och kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

Förvaltaren ansvarar även för att följa upp övriga genomförda skötselåtgärder.

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

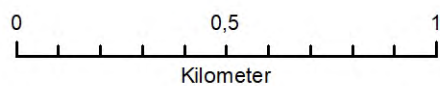
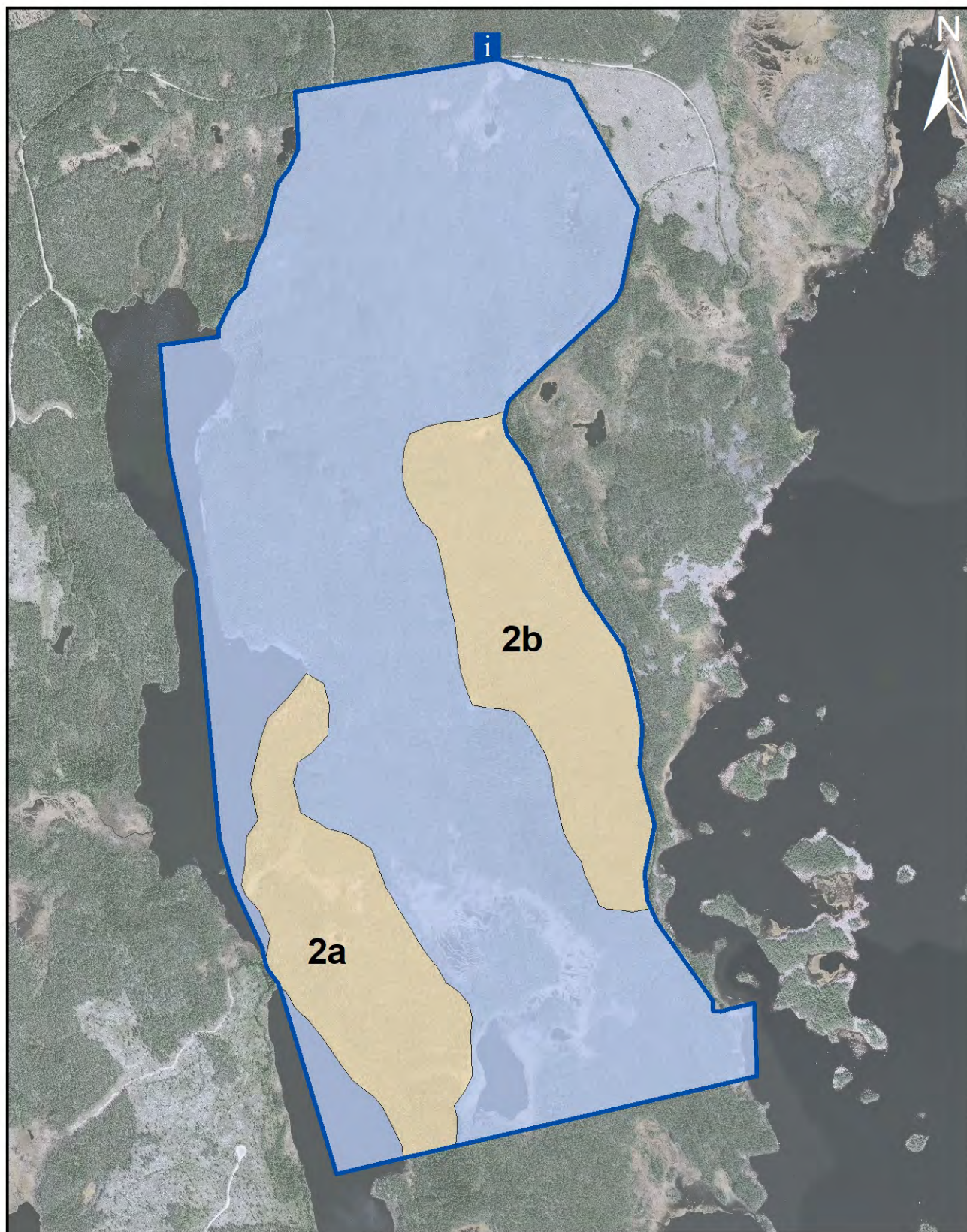
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Prio	Åtgärd	Var	Frekvens
1	Utmärkning av reservatsgräns	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Uppsättning och underhåll av informationsskylt	Se karta	Engångsåtgärd, underhåll vid behov
1	Nyttjanderättsavtal för dasset		Engångsåtgärd
2	Information på webbplats		Engångsåtgärd, underhåll vid behov
2	Naturvårdsbränning	Skötselområde 2 eller inom föreskriftsområde	Återkommande

Bilagor

Bilaga 1 Skötselkarta

Skötselkarta naturreservatet Nifelhem

Teckenförklaring

Nifelhems naturreservat

Information

Skötselområden

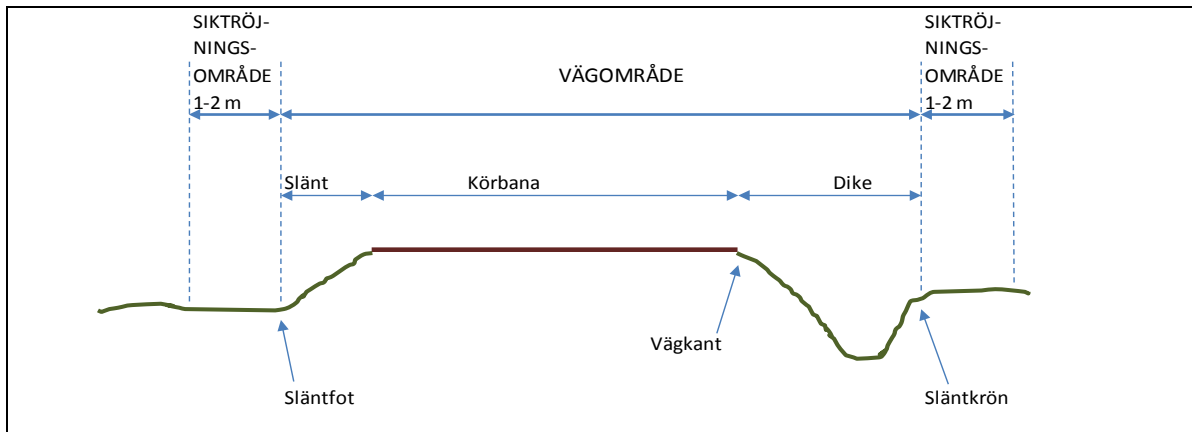
Skötselområde 1

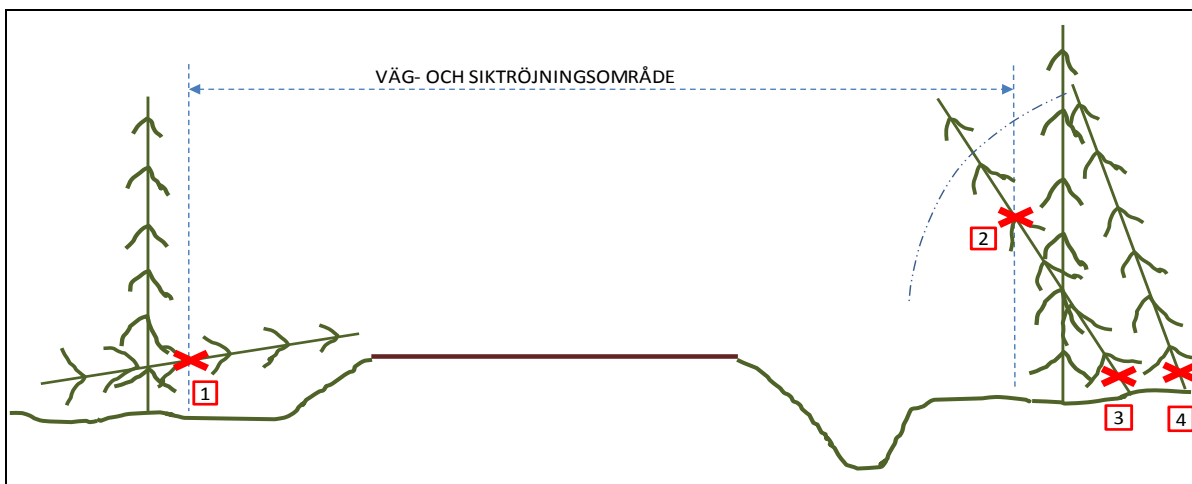
Skötselområde 2

Generellt undantag för väghållning m.m.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande nödvändiga åtgärder såsom t.ex. dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning. Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar inom siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor. Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa farliga kanträd m.m., i enlighet med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1).

Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd m.m. ska kvarlämnas i terrängen, dock alltid utanför gräns till det s.k. siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, ska väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, dvs. i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden m.m. som naturreservatet syftar till att skydda.

Inför större arbeten, t.ex. efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, bör Länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena.

Hur man överklagar hos Regeringen

Den som vill överklaga ska skriva till Regeringen. Överklagandet ska dock **skickas eller lämnas till Länsstyrelsen**. Postadressen är Länsstyrelsen, 791 84 FALUN. Besöksadressen är Åsgatan 38 i Falun.

Överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet**. Annars kan överklagandet inte prövas.

Överklagandet ska innehålla

- * vilket beslut som överklagas, till exempel genom att ange ärendets diarie-nummer (dnr),
- * varför klaganden anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt,
- * hur klaganden vill att beslutet ska ändras.

Klaganden ska även ange

- * namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet ska vara undertecknat av klaganden. Om ombud anlitas kan i stället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt för ombudet sändas med.

Handlingar eller annat som klaganden anser stöder överklagandet bör sändas med.

Överklagandet prövas av Regeringen. Om Länsstyrelsen inte ändrar sitt beslut som klaganden begär och överklagandet kommit in i rätt tid kommer det att sändas över till **Miljö- och energidepartementet**.

Ytterligare upplysningar kan lämnas av Länsstyrelsen, telefon 010-225 00 00.